

Necip Fazılın

Bediüzzaman'a
bakış açısı ve
kör noktaları

SaidNursi.de

Bediüzzaman'ı sinsice yermeye çalışmak

Necip Fazıl ve Büyük Doğu

Suâl: 1950'li Yakın tarihimizin gerek fikrî ve ideolojik, gerekse içtimaî ve siyasî hayatı itibariyle fevkalâde önemli şahsiyet olan Necip Fazıl ve onun başında bulunduğu Büyük Doğu Cemiyeti hakkında bilgi verir misiniz?

Cevap: Necip Fazıl (1924-1983), yaşadığı dönem itibariyle kendini çok iyi yetiştirmiş şair, edib ve hatip bir şahsiyettir.

Aynı zamanda, Türk fikir ve siyaset hayatını çok yakından ve derinlemesine etkilemiş, önemli bir ideologtur. "İdeolojya Örgüsü", onun en gözde eserlerinden biridir. (Hatta, denilebilir ki: Bugün iktidarda olan partinin çekirdek kadrosunda bulunanların çoğu, Necip Fazıl'ın rahle-i tedrisinden geçmiş kimselerdir. Bu noktada kendi beyan ve hatıraları var.)

Necip Fazıl, 1943 yılında, 20 kûsûr yıldır İstanbul'da mûkim Şeyh Abdülhakim Arvasî (1865-1943) ile tanışması, onun hayatında bir dönüm noktasını teşkil etti. Şeyh Arvasî'ye mürid ve talebe olduktan sonra, eski hayatını terk ederek, hidayet dairesine adım attı.

Risâlelerde "İstanbul'daki ihtiyar zât" diye de kendisinden bahsedilen Arvasî Hoca ile irtibat ve görüşmesi fazla uzun sürmedi. Zira, "Efendim" diye hitap ederek ziyadesiyle bağlandığı hocası, aynı yılın Kasım ayı sonlarında vefat etti.

Sürgün olarak gönderildiği Ankara'da 27 Kasım 1943'te vefat eden Arvasî, buraya çok kısa bir süre önce İzmir'den gelmişti. İzmir'e ise, İstanbul'dan sevk edilmişti.

İstanbul'da tutuklanıp İzmir'e sürgün edilmesi tarihini, Necip Fazıl, Eylül ayı ortaları şeklinde kaydediyor. Kendi ifadesine göre, 17 Eylül 1943'te çıkan Büyük Doğu Mecmuasının ilk nüshasını heyecan ile Eyüb'e götürüp hocasına göstermek istemiş, ancak hocasının 24 kişiyle birlikte tutuklanıp Anadolu'ya sürgüne gönderildikleri haberiyle sarsılmış.

Seksen yıllık hayatında ilk kez tutuklanan Şeyh Arvasî'nin sürgün hayatı, yaklaşık 50 gün sürdü. Önce İzmir'in en rutubetli, en ufunetli bir yerine, ardından ricâ-minnetle Ankara'ya gönderiliyor. Gittikten birkaç gün sonra vefat ediyor. Yakındaki Bağlum Köyünün kabristanına defnediliyor.

Oysa, yıllarca İstanbul'daki Eyyûb Sultan, Fâtih, Yavuz Selim, Bâyezîd, Bakırköy, Kadıköy ve Beyoğlu Ağa Câmii kürsülerinde serbest şekilde vaazlar veren Arvasî Hoca, kendi talebe ve hizmetkârlarının da ikrarıyla "Kânunlara uymakta çok titiz davranır, konuşmalarında da bunu tavsiye ederdi." (Gülîstan dergisi, 43. Sayı, Temmuz 2004)

Ancak, buna rağmen, 1943 yılı Sonbaharında, hükûmet eliyle Türkiye genelinde dindarlara karşı büyük bir operasyon

başlatıldı.

Bu operasyonun asıl hedefi, Bediüzzaman Said Nursî ve talebeleriydi. Gerekçe, kânun yoluyla yasaklayamadıkları Ayetü'l-Kübrâ isimli risâlenin neşredilmesi idi. Bu risâle, gizlice İstanbul'da bir matbaada basılmıştı. Hiddete gelen o dönemin hükûmeti, bu işte dahli, ya da ihmâli olan herkesi hedefe koymuştu.

Bediüzzaman ve 126 talebesini Denizli Hapishanesine sevk eden devrin ceberrut idarecileri, o tarihe kadar hemen hiçbir vukuatı olmayan ve hiç karışmadıkları Şeyh Arvasî ile 24 talebesini de sürgün yoluyla cezalandırma cihetine gitti.

Bu noktada, 13. Şuâ'da zikredilen şu ifade, fevkalâde dikkat çekici: "...Bir seneden beri, gayet dikkatle içimize casusları sokan ve safdil ve cür'etkâr talebelerin ifşaatını zapteden ve bil'iltizam bizi perişan ve mesleğimizden pişman etmek için her vesileyi istimal eden, hattâ aleyhimize Şeyh Abdülhakîm'i sevk ettikleri halde, onu ve Şeyh Abdülbâki'yi ve bana ara sıra itiraz eden Şeyh Süleyman'ı bizim gibi perişan eden adamlara karşı inkârlarınız ve kaçmanız, onların kanaati vicdaniye dedikleri düşüncelerinde beş para etmez." (Şuâlar, s. 289.)

Hocasına bağlılık ve medihnâme

Necip Fazıl, "Efendim! Benim Efendim! Benim, güzellerin güzeli Efendim!" diyerek ondan sitayişle bahsettiği hocası Şeyh Arvasî'ye ziyadesiyle bağlıdır.

Ayrıca, onu alabildiğine methetmekte de bir beis olmadığını, hatta ziyade övgünün kabul ettiği meşrebin gereği olduğunu ifade eder. (Son Devrin Din Mazlumları)

İşte o övgülerden bazı satırlar:

Efendim! Benim Efendim!

Bana yakan gözlerle bir kerecik baktınız;

Ruhuma büyük temel çivisini çaktınız!

"Kaç milyon baba ve kaç milyon anne, senin milyarda birin eder? Sen benim böyle bir şeyimsin! Babamla anneme Allah'ın bana tattırdığı varlık şevkine vesile oldukları için bağhysam, sana da, bu ölçünün ebedî hayat mikyasıyla perçinliyim... Düşünsünler farkı!..

"Seni, Bağlum köyündeki, namsız ve nişansız çukurunda, bembeyaz ve taptaze bir kefene bürülü, esmer ve pembecik teninin hiçbir noktası tozlanmamış ve paslanmamış, derin gözlerin ebediyete çevrili, Allah'ı zikrederken görüyorum.

"Yirmidokuz yıl değil, iki bin dokuz yüz yıl değil, sayılar boyunca devirler gelip geçse, üzerinden zaman geçmiyecek velîlerdensin sen... Ruhun gibi kalbin de mahfuz... Kalıbın orada; fakat ruhaniyetin, Allah'ın izniyle her tarafta ve benim yanımda...

"Baş ucumdasın, biliyorum; ama ben ne yapayım ki dünya zindanı içinde, ayrıca beş hassem zindanında kapalıyım ve seni göremiyorum.

"Ama bu Kapı'ya beni köpek diye yazan, bu gemiye paspas diye alan sen, kabul etmez misin ki, 'O Kapı'nın köpeği' ve 'O geminin paspası' olmak rütbesinin üstüne bu dünyada paye yoktur?

"Allah bana, Bağlum köyünün yalçın ve çıplak mezarlığında, namsız ve nişansız bir taş altında, başım onun ayaklarına doğru gömülmeyi nasip etsin." (Bkz: "O ve Ben" ile Age.)

Nur Mesleği ve Büyük Doğu İdeologyası

Mevcut siyasi iktidar mensuplarının fikir hocası ve üstadı, hiç şüphe yok ki Necip Fazıl'dır.

Zira, çekirdek kadronun hemen tamamı onun rahle-i tedrisinden geçmiştir. Dahası, hâlen tek lider konumundaki Erdoğan'ın mustakilen siyaset sahnesine çıkması, yine Necip Fazıl'ın şiirlerini okumak ve fikirlerini (İdeologya Örgüsü)

seslendirmek sûretiyle oldu.

Buna rağmen, bazı dostlar, bu siyasî hareketi eski "Ahrar-Demokrat Misyonu"nun devamı ve günümüz versiyonu/takipçisi şeklinde görmeye ve göstermeye çalıştı.

Haliyle, biz de çok yerde aynı meseleye muhatap olmaktadır.

Yöneltelen suâllerin özet halindeki müşterek ifadesi şöyledir:

Yakın tarihimizin fikrî, ideolojik, içtimaî ve siyasî hayatı itibariyle önemli idol/aktör olarak kabul edilen Necip Fazıl ve onun başında bulunduğu Büyük Doğu Hareketi hakkında bilgi verir misiniz? Bunların Üstad Bediüzzaman ve Risâle-i Nur ile münasebeti nasıl ve ne şekilde olmuştur?

Büyük Doğu Hareketinin lideri ve ideolojik üstadı olan **Necip Fazıl (1904-1983)**, yaşadığı dönem itibariyle kendini iyi yetiştirmiş şair, edib ve hatip bir şahsiyettir.

Aynı zamanda, Türk fikir ve siyaset hayatını çok yakından ve derinlemesine etkilemiş, önemli bir ideologtur. "İdeolojya Örgüsü" onun en gözde eserlerinin başında gelir.

1943'te, yaklaşık 20 yıldır İstanbul'da mûkim bulunan **Şeyh Abdülhakim Arvasî (1865-1943)** ile tanışması, Necip Fazıl'ın hayatında bir dönüm noktası teşkil etti. Şeyh Arvasî'ye mürid ve talebe olduktan sonra, eski hayatını terk ederek, hidayet dairesine adım attı.

Risâlelerde "**İstanbul'daki ihtiyar zât**" diye de kendisinden bahsedilen Arvasî Hoca ile irtibat ve görüşmesi fazla uzun sürmedi. Zira, "Efendim" diye hitap ederek ziyadesiyle bağlandığı hocası, aynı yılın Kasım ayı sonlarında Ankara'da vefat etti.

İstanbul'dan sürgün edilmesi tarihini, Necip Fazıl, 'Eylül ayı ortaları' diye kaydediyor. Kendi ifadesine göre, 17 Eylül 1943'te çıkan **Büyük Doğu** mecmuasının ilk nüshasını heyecan ile Eyüb'e götürüp hocasına göstermek istemiş, ancak hocasının 24 kişiyle birlikte sürgüne gönderildiği haberiyle sarsılmış.

Seksen küsür yıllık hayatında ilk kez tutuklanan Şeyh Arvasî'nin sürgün hayatı, yaklaşık 50 gündür. Önce İzmir'in en rutubetli, en ufunetli bir yerine, ardından ricâ-minnetle Ankara'ya gönderiliyor. Gittikten birkaç gün sonra orada vefat

ediyor. Yakındaki Bağlum Köyü'nün kabristanına defnediliyor.

Oysa, yıllarca İstanbul'daki Eyyûb Sultan, Fâtih, Yavuz Selim, Bâyezîd, Bakırköy, Kadıköy ve Beyoğlu Ağa Câmii kürsülerinde serbest şekilde vaazlar veren Arvasî Hoca, kendi talebe ve hizmetkârlarının da ikrarıyla "Kànunlara uymakta çok titiz davranır, konuşmalarında da bunu tavsiye ederdi." (Gülistan Dergisi; Temmuz 2004)

Ancak, buna rağmen, 1943 yılı Sonbaharında, hükûmet eliyle Türkiye genelinde dindarlara karşı büyük bir operasyon başlatıldı.

Bu operasyonun asıl hedefi, **Bediüzzaman Said Nursî** ve talebeleriydi. Gerekçe, kànun yoluyla yasaklayamadıkları **Ayetü'l-Kübrâ** isimli risâlenin neşredilmesi idi.

Bu risâle, gizlice İstanbul'da bir matbaada basılmıştı. Hiddete gelen o dönemin hükûmeti, bu işte dahli veya ihmâli olan herkesi hedefe koymuştu.

Bediüzzaman ve 126 talebesini Denizli Hapishanesi'ne sevk eden devrin ceberrut idarecileri, o tarihe kadar hemen hiçbir vukuatı olmayan ve hiç karışmadıkları, hatta uyumlu çalıştıkları Şeyh Arvasî ile 24 talebesini de sürgün yoluyla cezalandırma cihetine gitti.

Bu noktada, **13. Şuâ**'da zikredilen şu ifade, fevkalâde dikkat çekici:

"...Bir seneden beri, gayet dikkatle içimize casusları sokan ve safdil ve cür'etkâr talebelerin ifşaatını zapteden ve bil'iltizam bizi perişan ve mesleğimizden pişman etmek için her vesileyi istimal eden, hattâ aleyhimize Şeyh Abdülhakîm'i sevk ettikleri halde, onu da bizim gibi perişan eden adamlara karşı inkârlarınız ve kaçmanız, onların kanaati vicdaniye dedikleri düşüncelerinde beş para etmez." (Şuâlar: 289)

* * *

Necip Fazıl Bediüzzaman'ı küçümsemekten çekinmedi

Necip Fazıl, "Efendim! Benim Efendim! Benim, güzellerin güzeli Efendim!" diyerek ondan sitayişle bahsettiği hocası Şeyh Arvasî'ye ziyadesiyle bağlıdır. Ayrıca, onu alabildiğine methetmekte de bir beis olmadığını, hatta ziyade övgünün kendi meşrebinin gereği olduğunu ifade ederken; Üstad Bediüzzaman'ı ise alabildiğine küçümsemekten çekinmiyor. (Bkz: **Son Devrin Din Mazlumları**)

İşte, hocası Arvasî'ye yaptığı övgülerden bazı pasajlar: "Efendim! Benim Efendim! Bana yakan gözlerle bir kerecik baktınız; ruhuma büyük temel çivisini çaktınız! Kaç milyon baba ve kaç milyon anne, senin milyarda birin eder? Sen benim böyle bir şeyimsin! Babamla anneme Allah'ın bana tattırdığı varlık şevkine vesile oldukları için bağlıysam, sana da, bu ölçünün ebedî hayat mikyasiyle perçinliyim..."

"Seni, Bağlum'daki, namsız ve nişansız çukurunda, bembeyaz ve taptaze bir kefene bürülü, esmer ve pembecik teninin hiçbir noktası tozlanmamış ve paslanmamış, derin gözlerin ebediyete çevrili, Allah'ı zikrederken görüyorum.

"Yirmi dokuz yıl değil, iki bin dokuz yüz yıl değil, sayılar boyunca devirler gelip geçse, üzerinden zaman geçmiyecek velîlerdensen sen... Kalıbın orada; fakat ruhaniyetin, Allah'ın izniyle her tarafta ve benim yanımda... Baş ucumdasın, biliyorum; ama ben ne yapayım ki dünya zindanı içinde, ayrıca beş hasemin zindanında kapalıyım ve seni göremiyorum... Ama, bu kapiya beni köpek diye yazan, bu gemiye paspas diye alan sen, kabul etmez misin ki, 'O Kapı'nın köpeği' ve 'O geminin paspası' olmak rütbesinin üstüne bu dünyada pâye yoktur?"

"Allah bana, Bağlum Köyü'nün yalçın ve çıplak mezarlığında, namsız ve nişansız bir taş altında, başım onun ayaklarına doğru gömülmeyi nasip etsin." (Bkz: "O ve Ben" ile Age)

Necip Fazıl'ın Bediüzzaman'a bakışı

İsmi zikrettiğimiz “Son Devrin Din Mazlûmları” isimli kitabında, sadece 30-40 günlük bir mazlûmiyet süresi yaşayan hocası Arvasî’yi her yönüyle methedip adeta göklere çıkararak Necip Fazıl, hayatının 30-40 senesini ağır ve çileli bir mazlûmiyet içinde geçiren Said Nursî hakkında ise, maalesef aynı cömertliği, bonkörlüğü göstermiyor.

Bonkörlük bir yana, yer yer bilenleri hayretler içinde bırakırcasına küçümsemeye, karalamaya, tezyif etmeye çalışıyor Üstad Bediüzzaman’ı. Bilhassa “Eski Said ve Üçüncü Said Dönemi” hayatı itibariyle...

Necip Fazıl, dinî cihadı ve imana hizmeti cihetiyle takdir edip ondan sitayişle bahsettiği Bediüzzaman Hazretleri’ne, bilhassa içtimaî ve siyasî hayatı yönü itibariyle çok ağır tenkitlerle yükleniyor.

Üstad Bediüzzaman’ın, bilhassa Sultan II. Abdülhamid’in istibdat siyasetine karşı gelmesine, hürriyet ve meşrûtiyetin tesisi yolunda çaba sarf etmesine, İstanbul Sultanahmet ve Selânik Hürriyet Meydanında “Hürriyet Nutku”nu irad etmesine şiddetle çatıyor ve hatta bu gibi noktalarda onun yanıldığını, büyük hataya düştüğünü savunuyor, Necip Fazıl.

Ne var ki, bu tarz tenkidkâr fikirlerini Said Nursî ile 1952’deki yüz yüze görüşmesi esnasında söylemiyor; Bediüzzaman’ın vefatından yıllar sonra Büyük Doğu mecmuasında dillendirmeye başlıyor. Kendi ifadesine göre, Sirkeci’deki bir otel odasında yapmış olduğu görüşme esnasında, Said Nursî kendisine büyük iltifatlarda bulunmuş.

Doğrudur. Üstad Bediüzzaman, sadece orada değil, bilâhare kaleme aldığı bir lâhika mektubunda da, Eşref Edip’in başında bulunduğu Sebilürreşad gibi Necip Fazıl’ın başında bulunduğu Büyük Doğu cemiyetindeki “mücahid kardeşler”e de iltifat edip imân dâvâsı noktasında “Onları ruh u canımızla takdir ve tahsin edip onlarla dostuz” diyor. Ama, hemen arkasından, gayet net ve kat’î bir sûrette araya şu kırmızı çizgiyi koyuyor: “Fakat, siyaset noktasında değil.” (Emirdağ Lâhikası: 281)

Teşhis, tesbit, gayet yerinde ve tam isabetli: Zira, imân cihetinde dost ve kardeş olan Sebilürreşad gibi Büyük Doğu çevresi de siyaseten “Milletçiler”in yanında, hatta onların yayın organı ve yan kuruluşu mesabesinde çalışıyorlar.

Bediüzzaman Said Nursî ise, siyasî ve içtimaî mesleği itibariyle onlar gibi düşünmüyor, onlar gibi veya onlarla birlikte hareket etmiyor. Demek ki, bu cihetteki farklılık, tâ yıllar öncesine kadar gidip dayanıyor.

Evet, yaşanmış gerçekleri gizlemeye, örtbas etmeye hacet yok. Din-iman dairesine bihakkin intisap etmiş Necip Fazıl ve Eşref Edip gibi dostlar, gerek tarikat şeyhlerine olan müfritane bağlılıkları ve gerekse Sultan Abdülhamid ve 1948’den sonra da Millet Partisi siyasetine olan tarafgirlikleri noktasında Üstad Bediüzzaman’la ayrı, hatta zıt düşmüşlerdir. Yani, iman cihetiyle dost ve kardeşlik dairesinde buluşmaları ne kadar doğru ise, siyaset ciheti itibariyle farklı düşmeleri de aynı ölçüde yaşanmış bir realitedir. Dolayısıyla, bunu gizlemenin, saklamanın, yahut zorlamalı tevillerde başka türlü göstermenin geçerli bir mantığı yoktur. Nitekim, aşağıda okuyacağınız iktibaslar da, bu gerçeğin çarpıcı bir ifadesi mahiyetindedir.

Zübeyir Gündüzalp’i hiddete getiren mesele

İşte, Necip Fazıl’ın adı geçen kitabında Eski Said Dönemine dair yazdıklarından kısacık bir bölüm:

“Hürriyet kimsenin aslını ve özünü bilmediği ve esasta Türk ruh nizamını bozmak ve İslâm birliğini parçalamak gibi bir gaye güttüğünü anlamadığı cereyan, “Eski Said” derecesinde Bediüzzaman’ı da içine alıyor ve ona, şeriata bağlılığına ve İttihatçılara aykırılığına rağmen, Abdülhamid Hâna da zıt bir rol oynatıyor.

Said Nursî, tarafını tam tâyin edemez ve hem İttihatçılara, hem Abdülhamid’e bağlı bazı çizgiler arasındaki tezdâdı göremez vaziyettedir. Biricik dâvâsı İslâm olduğu hâlde, onu “Ağyârını mâni ve efradını câmi” şekilde ele almaktan uzaktır.

Evvelâ, Derviş Vahdetî’nin Volkan isimli gazetesinde, kendisi bu basit adamın çok üstünde olduğu hâlde, birtakım yazılar

yazıyor; sonra 31 Mart Hâdisesine karşılıyor, fakat hâdiseyi körükleyenlerden değil de fikirde kolaylaştırılardan ve böylece bilmeksizin 31 Mart tertipçisi İttihatçılara imkân verenlerden oluyor. İş çıkırından çıkınca da, âsi askerleri yatıştırmaya çalışıyor ve onları itaate getirmekte hayli başarı gösteriyor.

Bediüzzaman, 31 Martçılarla beraber Divan-ı Harp huzurunda muhakemeye çekildi. On beş kadar sarıklı da idama mahkûm ve bu hüküm hemen infaz edilmişti. Asılanlar, mahkeme binasının bahçesinde, darağacında sallanırken, Bediüzzaman'ı bu manzara içinden geçirerek hesaba çektiler.

Divan-ı Harp Reisi Hurşit Paşa sordu: "Sen de şeriat isteyenlerden imişsin; öyle mi? Said Nursî, eşkiya reisinden daha korkunç Paşaya şu cevabı verdi: Şeriatın tek hakikatine bin vücudum olsa fedâyâ hazırım! Çünkü şeriat, biricik saadet sebebi, adâlet örneği ve fazilet timsâlidir.

Ve Said Nursî beraet ediyor. Beraet kararı bildirilince, mahkemeye teşekkür etmiyor, salondan asık yüzle çıkıyor, arkasında kalabalık bir halk yığınıyla Sultanahmed'e kadar yaya yürüyor ve yolda kendi kendisine defalarca mırıldanıyor: "**Zalimler için yaşasın Cehennem!**"

Ama; İslâm ve şeriat bağlılığından nokta fedâ etmeyecek olan Bediüzzaman, ne yazık ki Eski Said devresinde, bir ân için olsa da, İttihatçıların sahte hürriyetini şeriata hizmet, Abdülhamîd'in disiplinini de zulüm ve istibdat zannetmek gibi bir hatâyâ düşecektir. Fakat bu hatâsı uzun sürmeyecek ve Eski Said'e topyekûn lağvetme faziletini olgunluk devresinde ona kazandıracaktır. (Son Devrin Din Mazlûmları.)

NOT: Büyük Doğu'da neşredilen bu bölümler, merhum **Zübeyir Gündüzalp**'i fevkalâde hiddete getirdi. Yatıştırılması pek zor oldu.

Ehl-i tahkik nazarında belli ki, Necip Fazıl, Eski Said'in ne demek olduğunu bilememiş, anlayamamış, kavrayamamış... Tıpkı, komitacı İttihatçıların mahiyeti ile hakikî hürriyet ve meşrûtiyetin mahiyeti arasındaki farkı anlayamadığı, kavrayamadığı gibi...

Kezâ, 1948'den sonraki 3. Said'den de hiç hazzetmediği anlaşılıyor.

Acaba, Üç Said devresinin hikmetini bilmeyen, bilhassa Üçüncü Said'in varlığını dahi umursamayan bir kimsenin, Üstad Bediüzzaman'ı hakkıyla tanınması yahut tanıtması hiç mümkün mü?

Şimdilerde en üzücü nokta: Necip Fazıl veya Büyük Doğu ekolündekilerin Said Nursî'yi tanımamaları, yahut yanlış tanımaları değil; aksine, Risâle-i Nur okuyan bazı mübareklerin, o ekolün zamâne versiyonunu bilmemeleri, tanıyamamaları, hatta şuursuzca peşlerine takılıp gitmeleridir.

Necip Fazıl'ın kör noktaları

Bugünkü bir kısım siyasilerin üstadı olan Necip Fazıl'ın, Üstad Bediüzzaman hakkında düştüğü bazı vahim hatalar var.

Adeta birer "kör nokta" mesabesindeki bu hataları tesbit sadedinde, özellikle aşağıdaki itiraza medar birkaç maddenin Necip Fazıl için liste başında geliyor.

Şahsî hayatı gibi siyasî hayatı da zigzaklar içinde (İçki, kumar, CHP'ye müracaat, MP'ye destek, Erbakanlı MSP'den 1977'de Türkesli MHP'ye yatay geçiş...) geçen Necip Fazıl'ın Bediüzzaman Hazretleri hakkındaki bazı tenkit ve itirazlarına ve bunlara karşı verilecek cevapları özetlemeye çalışalım.

TENKİTLİ İTİRAZ: Said Nursî, hürriyet ve meşrûtiyeti dâvâ etmekle hataya düşmüş.

İZAHLI CEVAP: Bilhassa günümüz dünyasında, abes olduğu kadar ilmîlikten ve hakkaniyetten de hayli uzak bir itirazdır bu.

Başka meşrepten olanlar da “hürriyet-meşrûtiyet” istiyor diye, Said Nursî’yi bu dâvâsında hatalı görmek kadar bir hatayı tasavvur edemiyoruz.

Aynen, yakın zamandaki referandum kampanyasında “Terör örgütleri HAYIR diyor” teranesiyle, bütün HAYIRcıları vatan haini, yahut terör yandaşı göstermek gibi bir sakatlık, bir bağnazlık gibi...

Öyle ya, bu milletin bir yarısını ötekileştiren zihniyetten daha sakat, daha sakim ne olabilir ki?

Esasen, Üstad Bediüzzaman ile onu böyle bağnazca eleştirenler arasında, neredeyse yüz yıllık bir mesafenin olduğu, yapılacak ciddî karşılaştırmalarla bariz şekilde ortaya çıkmış oluyor.

TENKİTLİ İTİRAZ: Ulu Hakan Abdülhamid Hân devrinin “disiplinli” siyasetini, Bediüzzaman’ın çıkıp “istibdat” şeklinde nitelendirmesi yanlış.

İZAHLI CEVAP: Said Nursî’nin tenkit ve itirazı, Sultan Abdülhamid’in şahsî hayatına yönelik olmadığını peşinen hatırlatalım. Hatta, onun hakkında “Şefkatli Padişah” tâbirini kullanıyor ve onu “Veli derecesinde bir sultan” olarak görüyor.

Bununla beraber, onun bilhassa 1878-1908 yıllarındaki 30 yıllık devr-i saltanatında tatbik edilen siyasetin “müstebidâne” olduğunu mükerreren söylüyor.

Hatta, 1950’den sonra yeniden neşrettiği Münâzarât ve Divan-ı Harb-i Örfî/İki Mekteb-i Musîbetin Şehadetnâmesi gibi eserlerinde de, aynı yöndeki fikir ve kanaatini izhâr ile bir kez daha ibrâz ediyor: “Vakta ki, hürriyet divanelikle yâd olunurdu; istibdat, tımarhaneyi mektep eyledi.” (Age)

Görüldüğü ve bazı çevrelerce kasten çarpıtılmaya çalışıldığı gibi, Said Nursî, Sultan Abdülhamid dönemi hakkındaki fikir ve kanaatini değiştirmiş falan değildir.

TENKİTLİ İTİRAZ: Said Nursî, 1909’da Divan-ı Harp Mahkemesinden beraet edip çıkıyor, arkasında kalabalık bir halk yığınıyla Sultanahmed’e kadar yaya yürüyor ve yolda kendi kendisine mırıldanıyor: Zalimler için yaşasın Cehennem!

İZAHLI CEVAP: Bu noktada ciddî bir problem var. Hayatı boyunca korkmayan, korku nedir bilmeyen Said Nursî’den bu tarzda bahsetmenin hak ve hakkaniyetle, insaf ve vicdanla bir alâkası yoktur ve olamaz. Olsa olsa, meşrebî bir kıskançlık, gizli bir garaz ve zımnî bir adâvetle münasebeti olabilir.

Zira, Necip Fazıl’ın bu sözleri kendi içinde çelişkilerle doludur.

Evvelâ: Siz orada olmadığınız halde, onun mırıldanarak “Zalimler için yaşasın Cehennem!” dediğini nereden biliyorsunuz?

İkincisi: Onun mırıldanarak söylendiğini kim söylüyor? Nerede yazıyor. Sizin bunu tesbit etmeniz nasıl mümkün olabiliyor?

Üçüncüsü: Sizin tâbirinizle “Kalabalık halk yığını”, Bayezid Meydanından Sultanahmet’e kadar “mırıldanarak” yürüyen Bediüzzaman’ın arkasından niçin gitsin?

Dördüncüsü: Said Nursî, sizin anlatımınıza göre, haşa ki böyle “pısırık-pasif” bir şahsiyet ise, kalabalık halk yığını niçin onun etrafına toplansın veya peşinden giderek kenetlenmiş halde yürüyüş yapsın?

TENKİTLİ İTİRAZ: Said Nursî, zaten “Eski Said”i topyekûn lağvetti.

İZAHLI CEVAP: Cidden, dehşetli bir yanılıdır bu. Zira, Üç Said devresini yaşayan Bediüzzaman Hazretleri, hayatının hiçbir dönemini “topyekûn lağvetmiş” değildir. İşte, hâlen de neşredilmekte olan eserlerinde kayıtlı bizzat kendi ifadeleri:

“Bütün kuvvetimle derim ki: Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki umum hakaikte nihayet derecede musırrım (ısrarlıyım).

“Şayet, zaman-ı mâzi cânibinden, Asr-ı Saadet mahkemesinden adaletnâme-i şeriat ile davet olunsam; neşrettiğim hakaiki aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa, o zamanın ilcaatının modasına göre bir libas giydireceğim.

“Şayet, müstakbel tarafından üç yüz sene sonraki tenkidât-ı ukalâ mahkemesinden tarih celp namesiyle celp olunsam, yine bu hakikatleri, tevessü ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yalamamakla beraber, taze olarak orada da göstereceğim.”

Son olarak, 1952’de İstanbul’daki Gençlik Rehberi Mahkemesinde (Ki, N. Fazıl’ın da görüştüğü günlerdir), Avukatı Mihrî Helav’ın müdafaasından kısacık bir bölüm: “Filhakıka, müvekkilim (Bediüzzaman), bütün milletle beraber istibdâda karşı mücâdele etmiş, hürriyet ve demokrasinin tesisine çalışmış ve bu hususta husûle gelen muvaffakiyetten dolayı da memnun olmuştur.” (Tarihçe-i Hayat; 8. Kısım, Isparta Hayatı)

“...fakat, siyaset noktasında değil”

Risâle-i Nur Külliyyatı’na dahil içtimaî dersleri dinleyen, okuyan ve bilhassa Lâhika mektuplarını dikkatle okuyup mütalâa edenlerin, siyasî konular, misyonlar ve cereyanlar hakkında, kendi iç dünyasında şüphe, tereddüt yaşamazlar.

Şüphe virüsü bulaşanlar, tereddüt zatürresine yakalananlar, daha ziyade kökü hariçteki siyasî cereyanların tesirine kapılanlardır.

Zira, Lâhika mektuplarında, dahildeki en muğlak, en şaşırtıcı ve zahiren en çetrefilli gibi görünen “dost siyasetçiler”in de yanlına düşmemek ve mânen büyük zarar verici siyasî kulvarına sürüklenmemek için, âdeta birer pusula mesabesinde gayet açık ve sarih ifadelerle “istikametli düstûrlar” bir bir sıralanmış durumda.

İşte, o ifadelerin en çarpıcı olanlarının başında, Necip Fazıl liderliğindeki Büyük Doğu camiası ile Eşref Edip öncülüğündeki Sebilürreşad çevresinin “Risâle-i Nur’u dünyaya, siyasete âlet etme”yi netice vermesi kuvvetle muhtemel olan yaklaşım tarzlarına karşı, Üstad Bediüzzaman’ın şu beyanları gelir:

“Eşref Edib, kırk seneden beri iman hizmetinde benim arkadaşım ve hakiki İslâmiyet mücahidlerinden bir kardeşimdir.

“Fakat, Nur Risâlelerinin ve Nurcuların siyasetle alâkaları yok. Ve rıza-i İlâhîden başka hiçbir şeye âlet edilmediğinden, mümkün olduğu kadar Risale-i Nur’un mensupları, içtimaî ve siyasî cereyanlara karışmak istemiyorlar.

“Yalnız, Sebilürreşad, (Büyük) Doğu gibi mücahidler, iman hakikatlerini ehl-i dalâletin tecavüzatından muhafazaya çalıştıkları için, ruh u canımızla onları takdir ve tahsin edip **onlarla dostuz ve kardeşiz; fakat, siyaset noktasında değil.**” (Emirdağ Lâhikası: 281)

* * *

Necip Fazıl: En büyük tehlike DP

Evet, yukarıda iktibâsen nakletmiş olduğumuz sözler, bilhassa içtimaî ve siyasî meslek-meşrep noktasında, sâdik Nur Talebeleri için şüphe ve tereddüt kaldırmaz derecede sağlam bir ölçü ve prensip mahiyetini taşıyor... Kadim okuyucularımız da bilirler ki, o aynı ölçü düstûrları hemen her vesileyle hatırlatmaya gayret ediyoruz.

Bunun sebebine gelince...

Nur Risâlelerini okuduğu halde, farklı siyasî cereyanların rüzgârına kapılanlardan bazı dostlar, “**En büyük tehlike DP**” diyen Necip Fazıl ve Büyük Doğucular söz konusu olduğunda, hemen yüzünü buruşturup anında savunmaya geçerler.

Savunma yöntemleri de son derece tuhaf ve dikkat çekicidir. Şöyle ki: Sizin doğrudan doğruya Lâhikalardan ve Hz.

Bediüzzaman'ın sözlerinden zikrettiğiniz muhkem delillere karşı, onlar da âdeta birer joker gibi kullandıkları "hatıralar"dan delil getirmeye çalışırlar. İşte, iki misal.

Misâl-1: Üstad Bediüzzaman, Necip Fazıl için gûya demiş ki: Seni şu kadar (sayı muhtelif) talebe yerinde, şu kadar sene (rakam muhtelif) hizmet etmiş gibi kabul ediyorum.

Misâl-2: Menderes'ten sık sık para isteyen Necip Fazıl, Büyük Doğu dergisini çıkarmada maddî sıkıntıya girdiği bir zamanda, Üstad Bediüzzaman "Benim bir yorganımı satın, parasını ona gönderin" demiş.

* * *

Dost-Kardeş ve Siyaset Mesleği

Şimdi, farklı kişilerce nakledilen bu hatıralar yüzde yüz doğru olsa bile, bizim nazara vermeye çalıştığımız ölçü ve prensipleri yine de nakzetmez ve değiştirmez.

Zira, din-iman hizmeti cihetiyle "dost ve kardeş" olduklarınıza yardım etmenin bir sakıncası yoktur.

Burada dikkat çekilen ve ihtiyatlı olunması istenen nokta "siyaset mesleği" ve siyasete bakış tarzıdır. İhtilâf, ayrılık, farklılık burada.

Bunu perdeleyip setretmeye, değiştirip başkalaştırmaya ise, kimsenin hakkı yoktur ve olamaz.

Lâkin, sayısız tecrübelerle sabittir ki, Risâle-i Nur'da ders verilerek tarif edilen siyasî istikameti şaşırانlar, yahut bilerek-bilmeyerek yön değiştirenlerin ekserisi, Hz. Bediüzzaman'ın tam da "Siyaset noktasında kardeş değiliz" mânâ ve mahiyetinde dikkat çektiği ve nazara vermeye çalıştığı cihete meyledip o tarafa doğru sürükleniyorlar.

Bu ise, ehl-i basîreti dağdâr edip ehl-i hamiyeti dilhûn ediyor.

Rabbim şahittir ki, bizim ıztırabımızın asıl ve öncelikli sebebi budur, başka bir şey değildir.

Ve, bütün bunları, esâsen huzur-i İlâhîde hesap verecek bir sorumluluk itikad ve hissiyatı içinde anlatmaya gayret ediyoruz.

Meseleye bu çerçevede bakıp bakmamak ise, okuyucunun sorumluluğu dahilinde.